

Stiftelsen Upplandsmuseet under 1969

MUSEISTIFTELSENS HUVUDMÄN

Stiftelsen Upplandsmuseets huvudmän är Uppsala läns landsting, Uppsala stad, Stockholms läns landsting och Upplands fornminnesförening.

MUSEISTIFTELSENS STYRELSE

Museistiftelsens styrelse har haft följande sammansättning:

Valda av *Uppsala läns landsting*: landstingsman Samuel Eriksson, Tierp, och docent Stig Björklund, Rasbo. Suppleanter: riksdagsman Gunnar Hübinette, Hjälstaby, och förman Carl Törnqvist, Enköping.

Valda av *Uppsala stad*: redaktör Enn Kokk, Uppsala, och laborator Per Ekman, Uppsala. Suppleanter: kontorist Ingrid Litsner, Uppsala, och herr Rune Stenbom, Uppsala.

Valda av *Stockholms läns landsting*: friherre Lennart Stiernstedt, Knivsta. Suppleant: skolkamrer Bengt Karlsson, Knivsta.

Valda av *Upplands fornminnesförening*: docent Manne Eriksson, Uppsala. Suppleant: redaktör Ellis Edman, Uppsala.

Själuskriven ledamot, sekreterare och museiföreståndare: landsantikvarie Nils Sundquist t. o. m. januari, t. f. landsantikvarie Anna-Märta Berg februari–mars och landsantikvarie Ola Ehn fr. o. m. april.

Styrelsens ordförande var hr Samuel Eriksson och vice ordförande hr Manne Eriksson.

Arbetsutskott: ordföranden, vice ordföranden, skattmästaren och sekreteraren samt herr Per Ekman.

Skattmästare: f. bankdirektör Gunnar Rosenborg, Uppsala.

Revisor: utsedda av *Uppsala stad*: typograf Erik Ljungberg, Uppsala. Suppleant: gymn.dir. Bertil Wallenquist, Uppsala. Utsedda av *Uppsala läns landsting*: bankdirektör K. G. Edström, Uppsala (fr. o. m. oktober 1969 efterträdd av bankdir. Erik Murén, Enköping). Suppleant: fru Margit Bescher, Enköping.

ÅRSANSLAG

För år 1969 har huvudmännen beviljat museistiftelsen anslag om kr. 215 000, fördelat i enlighet med de procenttal, som fastställts genom principuttalande i ingressen till museistiftelsens stadgar, dvs för Uppsala stad 45 %, för Uppsala läns landsting 40 %, för Stockholms läns landsting 10 % och för Upplands fornminnesförening 5 %.

PERSONAL

Museiföreståndarskapet har under året växlat i och med att landsantikvarie Nils Sundquist den 31 januari avgick med pension. Under tiden 1 februari–30 mars var antikvarie Anna-Märta Berg såsom t. f. landsantikvarie museiföreståndare. Från 1 april är landsantikvarie Ola Ehn, som då tillträdde tjänsten som landsantikvarie, museets föreståndare. Museiintendent var Helena Harnesk. Biljettförsäljerskor var fruarna Anna Sennerfeldt och Elsa Hultman och vakter i museet var fru Eivor Berthagen och herr Claes Widegren. Vakterna efterträddes under sommaren av fru Anna-Greta Lindblom och fröken Göta Malm. Kanslibitråde var fru Margot Adolphson och museivaktmästare herr Åke Gustafsson. 16 maj–30 juni och 1–22 augusti var fil. kand. Gunilla Cedrenius anställd som extra amanuens och 4 juni–8 augusti och 22 september–29 oktober var fil. stud. Svanhild Ferngren anställd för inventerings- och utställningsarbete.

GÅVOR

Upplandsmuseets samlingar har under 1969 utökats med ca 110 gåvor, bl. a.

av arkivarie Wolter Ehn, Uppsala, en ploglagstavla från Krisslinge gård, Funbo socken,

av expeditionsförman Carl Eriksson, Uppsala, en portfölj av läder med korsstygnsbroderi som tillhört landshövding Robert von Kraemer,

av jägmästare Oscar Lindblad, Uppsala, en brudutstyrel omfattande brudklänning, brudskor, orangeblommor, brudbukett, brudkrona och brudkrans av myrten. Brudutstyrelsen användes av Anna Maria Östberg, Uppsala, vid hennes giftermål 1885,

av herr Martin Öberg, Johanneshov, en sidschalett med Stockholms hallstämpel från 1850,

av direktör Folke Svanfeldt, Uppsala, en soppsev av silver, tillverkad av Carl Fahlberg, Uppsala 1770 samt en kruka av keramik, tillverkad på Uppsala Ekeby,

av Upplandsmuseets Vänner, Uppsala, en sked av silver, tillverkad av Mats Eriksson, verksam i Uppsala 1575–1617,

av Uppsala stads skolstyrelse, ett standar som anskaffades till Prins Gustafs folkskola i Uppsala 1898.

DEPOSITIONER

Under 1969 har Upplands fornminnesförening hos Upplandsmuseet deponerat följande inköp: en guldring från 1300-talet, påträffad vid grävning i Boländerna i Uppsala, en sockertång av silver, gjord av Erik Ernander i Uppsala 1796, två bågare av silver, den ena tillverkad 1768 av Erik Hederberg i Östhammar, den andra tillverkad 1802 av Carl Hellman i Enköping, en glasskål av Simon Gate, Orrefors, ett lapptäcke av siden, ett nummer av UNT från den 3 januari 1865.

UTSTÄLLNINGAR

OCH ANNAN UTÅTRIKTAD VERKSAMHET

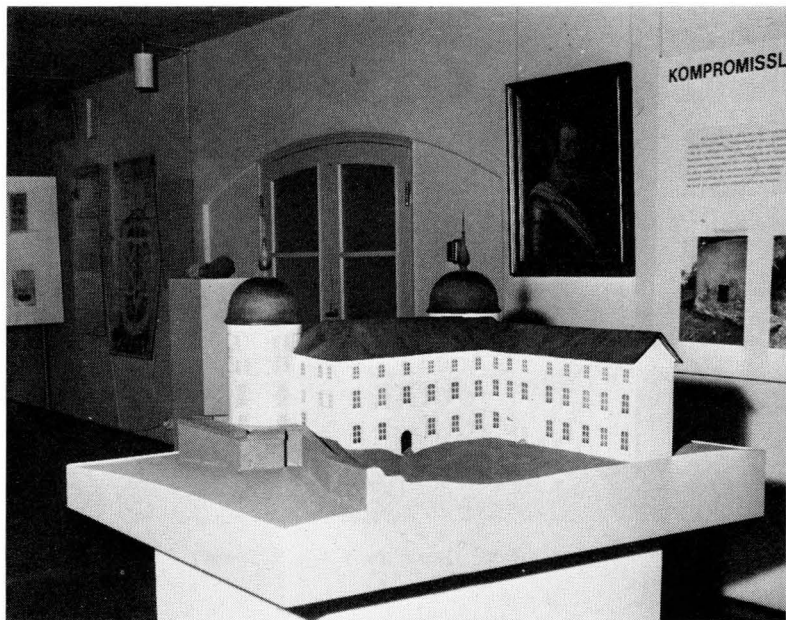
Under 1969 har elva utställningar visats på museet och en utställning i annan lokal. Åtta av utställningarna gjordes i egen regi. Ibland har två utställningar pågått samtidigt, varför de besöksiffror som då anges för respektive utställning visar intresset för dessa bägge utställningar sammantagna.

7 dec. 1968–5 maj: »Med grävskopa och spade i kvarteret S:t Per», en utställning om flera års arkeologiska utgrävningar i kvarteret.

26 jan.–9 mars: »Vasarnas slott i Uppsala», en byggnadshistorisk utställning om Uppsala slott från 1500-talet och fram till branden 1702. Utställningen invigdes av museistyrelsens ordförande landstingsman Samuel Eriksson. Antal besökare var 5 208.

25 febr.: Under skolornas sportlovsvecka ordnade museet för första gången en aktivitetsdag för skolbarn. De 200 barn som kunde tas emot strömmade in redan kl. 12 för att delta i »snoka rätt»-tävlingar, rita linfästen eller vad de ville, se på film och dricka saft.

12 mars–9 april: »Än sen då ... en utställning om människans villkor» som visades i samarbete mellan Nordiska Afrikainstitutet, Uppsala

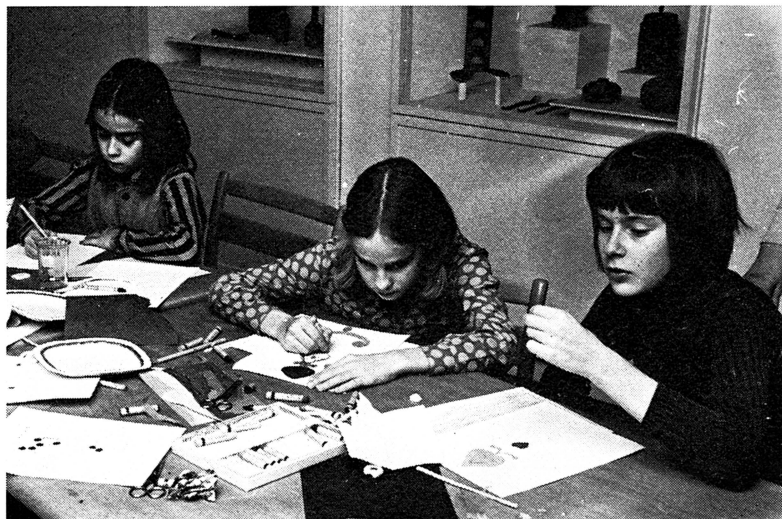
Från utställningen »Vasarnas slott i Uppsala». Foto Sven Österberg, Upp-
landsmuseet.

FN-förening och museet. Utställningen var gjord av en grupp teknologer på Chalmers högskola. I samarbete med bildningsorganisationer och studentföreningar i Uppsala, Länsbildningsförbundet och Uppsala stads kulturnämnd ordnades 13 föredrag, diskussioner och andra aktiviteter med anknytning till utställningens innehåll. Sju av programmen kunde ordnas i museets lokaler:

13 mars: »Framtidsperspektiv på miljövärden» Människans utrymme på jorden. Inledare: prof. Alf G Johnels, Naturhist. Riksmuseet, Stockholm. Arrangör: Kursverksamheten.

16 mars: Protestsånger. Gospel Singers under ledning av Aase Fridengård.

Två teatergrupper uppförde under Katarina Ehnmarks ledning valda stycken ur Hans Alfredssons och Tage Danielssons »Å vilken härlig fred» (Elevteatern) samt ett Collage om reklam (Katedralskolans dramatikergrupp). Arrangör: Medborgarskolan.

Skollovsdag på Upplandsmuseet. Foto Upsala Nya Tidning.

20 mars: »Framtidsperspektiv på miljövården» Miljövården och marktillgångarna. Inledare: prof. Sven Jansson, Lantbrukshögskolan, Uppsala. Arrangör: Kursverksamheten.

21 mars: Markförstöring i Afrika. Doc. Anders Rapp, Naturgeografiska institutet, Uppsala, byrådir. Mårten Bendtz, Skogs- och Lantbruksakademien, Stockholm, m. fl. Arrangör: Nordiska Afrikainstitutet, Utrikespolitiska föreningen.

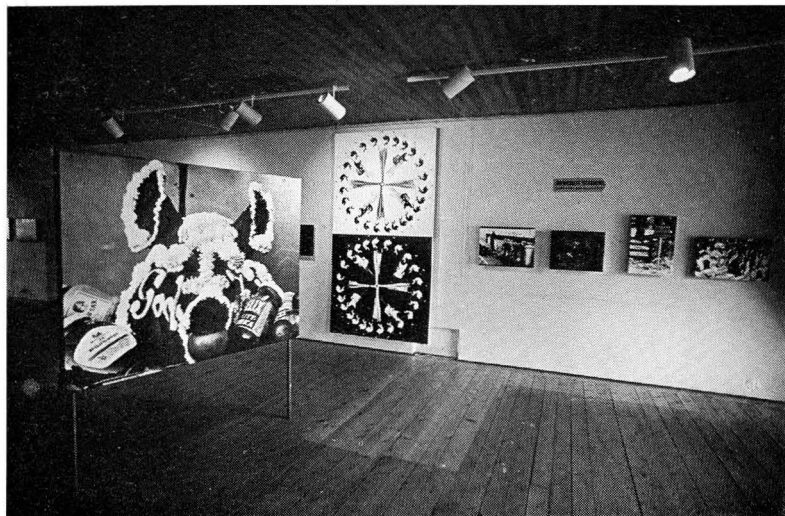
25 mars: Internationell miljövård — Sveriges förslag i FN — Dep. sekr. Göran Bäckstrand, UD. Arrangör: Uppsala FN-förening.

27 mars: »Framtidsperspektiv på miljövården». Vart leder den nya kemin. Inledare: fil. lic. Sören Jenssen, Inst. för analytisk kemi, Stockholm. Arrangör: Kursverksamheten.

1 april: En presentation av Childrens Nutrition Unit — ett SIDA-projekt inom hälsovård och forskning. Med färgfilm. Arrangör: Nordiska Afrikainstitutet, Upplandsmuseet, Uppsala FN-förening.

Utställningen blev Upplandsmuseets hittills mest välbesökta och sågs av 10 517 personer.

15 mars–9 april: »Överflödets testamente», en fotoutställning av Bo

Från utställningen »Överflödets testamente». Foto Bo Hännestrand.

Hännestrand med bilder från Västafrika kontrasterade mot bilder av svenskt överflöd. Utställningen var en personlig konkretisering av Än sen då-problematiken och visades också parallellt med den utställningen. Antal besökare var 9 892 personer.

9 maj–17 aug.: »Att färdas», som skildrade färdandet och färdandets upplevelser förr och nu med utgångspunkt från de olika färdmedlen. I utställningen ingick förslag till kulturhistoriskt intressanta och sköna utflyktsmål i Uppland och förslag till cykelfärder på lugna vägar. Utställningen gjordes av en grupp blivande museimän under ledning från Upplandsmuseet — detta för att studenterna önskade få en utställningsteknisk erfarenhet. Utställningen sågs av 9 273 personer.

23 maj–17 sept.: »Livet i kvarteret S:t Per». En fotoutställning av Manne Lind med fotografier av människor och miljöer i kvarteret före rivningen. Utställningen sågs av 6 562 personer.

8 juli–17 sept.: »Uppsalas innerstad 1964–1969». En utställning i litet format som visade hur känsliga miljöer under de senaste fem åren förändrats eller försvunnit i Uppsalas centrala delar. Utställningen sågs av 3 141 personer.

Avdelningen »att färdas på snö och is» i utställningen »Att färdas».
Foto Bo Hännestrand.

Från utställningen »Stadens omvandling — uppsalamiljö 1919–1969». Foto Sven Österberg, Upplandsmuseet.

18 sept. – 15 okt.: »Knäppäska, särk och skåp.» Utställningen bestod av föremål ur länets hembygdsföreningars samlingar och av fotografier som visade byggnader och miljöer som räddats av föreningarna. Bland de 7 399 personer som såg utställningen var ett flertal hembygdsföreningar.

22 sept. – 19 okt.: »Morgondagens Uppsala, generalplanekommittén visar förslag till generalplan 69». Utställningen som visades med fri entré sågs av 9 470 personer.

30 okt. – 6 jan.: »Stadens omvandling, Uppsalamiljö 1919–1969». Utställningen gjordes i samarbete med Uppsala Byggmästareförening som bekostade dels utställningen, dels de tre debattkvällar som ordnades:
5 nov.: »Gammal bebyggelse i ett modernt samhälle». Medverkande: ark. Göran Bergquist, Stockholm, antikvarie Åke Nisbeth, Riksantikvarieämbetet, Stockholm, arkitekt Bengt Ahlqvist, Stockholm. Diskussionsledare: kommunalrådet Hans Alsén, Uppsala.

12 nov.: »Konstnärlig utformning av stadsmiljön». Medverkande: ark. Holger Blom, Stockholm, konstnär Olof Hellström, Uppsala. Diskussionsledare: stadsfullmäktiges ordf. Blenda Ljungberg, Uppsala.

19 nov.: »Den framtida idealstaden». Medverkande: tekn. dir. arkitekt O. Eriksson, Kungl. Byggnadsstyrelsen, Stockholm, fil. dr Thomas Paulsson, Stockholm. Diskussionsledare: landshövding Ragnar Edenman, Uppsala.

Utställningen som visades med fri entré sågs av 9 014 personer.

6 dec. – 6 jan.: »Skokloster, en fältherres miljö», ett bildspel med tal och musik om Carl Gustaf Wrangels Skokloster. Producent: Statens försöksverksamhet med Riksutställningar. Utställningen som visades med fri entré sågs av 4 432 personer.

14 dec.: Julmarknad i museets entréhall med försäljning av uppländska julbröd »såkakor», hemslöjdsalster, konsthantverk m. m. Julmarknaden besöktes av 1 170 personer.

Under tiden 10 febr. – 10 mars ordnade museet utställningen »Jugend» kring jugendstilen, delvis med uppsalamaterial. Utställningen ordnades i Upplandsbankens 6 skyltfönster på Skolgatan.

Utställningen »Himmel och helvete i uppländska kyrkmålningar» har under året skickats ut som vandringsutställning och visats på tre museer.

På Tomasdagen restes på museets gård en julstång enligt tradition från Västerlöfsta socken. Till julen dukades också, som tradition är på museet, ett julbord enligt beskrivning från Sko socken från 1800-talets mitt.

Under året har en »kaffehörna» ordnats på museet, där besökarna själva kan servera sig kaffe, té och kakor till självkostnadspris.

BESÖKSFREKVENS

Upplandsmuseet har under 1969 besökts av 48 006 personer, vilka fördelar sig sålunda: enstaka betalande 10 309, gruppbesök 2 006 (79 grupper), skolklasser 13 215 (596 klasser), fri entré och vernissage 22 476.

Biljettintäkter och visningsarvoden kr 21 793: 90

Utgifter för biljettförsäljning, visningar, vakthållning kr 17 119: 62

Netto kr 4 674: 28

Inkomst på försäljning av kataloger, vykort, kaffeservering m. m. kr 1 322: 94

ARKIV OCH BIBLIOTEK

Enligt avtal med Upplands fornminnesförening och Stiftelsen Upplandsmuseet har Upplandsmuseet oinskränkt tillgång till fornminnesföreningens antikvariskt-topografiska arkiv och bibliotek. Stiftelsen Upplandsmuseet har under 1969 förvärvat viss speciallitteratur för kr 125: 10.

Uppsala 11 mars 1970.

SAMUEL ERIKSSON

ORDF.

Ola Ehn

SEKR.